Landschap Noord- Holland

Nieuwe kansen voor zeldzame soorten in Ilperveld

De afgelopen maanden heeft Landschap Noord-Holland in het Ilperveld ten noorden van Amsterdam grootschalige werkzaamheden uitgevoerd.
Er is op drie verschillende fronten een kwaliteitsslag gemaakt. Zo zijn er op een aantal plekken in het oer-Hollandse veenweidenlandschap petgaten gegraven. De komende decennia zal in deze gaten veenmos gaan groeien. Althans, dat is de verwachting. In petgaten begint het verlandingsproces. Petgaten zijn ook belangrijk voor amfibieën als kikkers, padden en salamanders; die leggen hier hun eitjes in. En op de waterplanten die er straks groeien, zetten libellen zoals de vroege glazenmaker hun eitjes af. De larven kunnen in de visvrije wateren veilig volwassen worden.
Verder zijn er in het natuurgebied percelen geplagd. Door de – mede door stikstof – verzuurde toplaag te verwijderen, keren er hopelijk zeldzame plantensoorten zoals de ronde zonnedauw terug. Ook de zeldzame veenmosorchis zal mogelijk van de werkzaamheden profiteren.
De afgegraven grond is in hetzelfde natuurgebied gebruikt voor het versterken van in totaal 8,5 km aan oever. Door twee rijen houten palen in de grond te drukken en tussen deze houten palen extra dikke bundels van wilgentenen te leggen, voorkomt Landschap Noord-Holland verdere erosie.
De oevers zijn opgevuld met de geplagde grond. Hier is het begin van nieuw groeiende rietkragen al zichtbaar. Riet is de beste oeververdediging en het vormt een belangrijk leefgebied voor moerasvogels als rietzanger, snor, kleine karekiet, blauwborst, baardmannetje, bruine kiekendief en roerdomp.

Idde Lammers

Ilperveld-panorama. (Foto: Klaas Ros)

Geldersch Landschap & Kasteelen

Macrofauna in Seelbeek herstelt voorzichtig na schoonmaak

De Seelbeek is een sprengenbeek, die ontspringt in een bronbosje ten noorden van Heveadorp en over een lengte van 1 km snel afdaalt naar de uiterwaarden van de Nederrijn. In de jaren zeventig tot negentig waren daar bijzondere macrofaunasoorten van snelstromende wateren aanwezig, die in Nederland in Zuid-Limburg en verder slechts in enkele andere stuwwalbeken voorkomen.
In 2020 is onderzocht of die bijzondere macrofauna nog aanwezig was; dat viel nogal tegen. Doordat de boomlaag in het bronbos steeds dichter werd en de sprengen niet meer werden geschoond, waren ze helemaal opgevuld met blad en was er bijna geen stroming meer. Enkele bijzondere soorten zijn niet meer gevonden en de dichtheden van de overgebleven soorten waren veel lager. Met hulp van vrijwilligers zijn daarom begin 2021 de meeste bovenloopjes voorzichtig opgeschoond.
Eind 2021 is de macrofauna opnieuw bemonsterd. Op het eerste gezicht leken de stroompjes weer vol blad te liggen, maar van dichtbij was op allerlei plekken de zandbodem te zien en bleek de gemiddelde stroomsnelheid ongeveer verdubbeld. Dit kwam ook in de gevonden macrofauna tot uitdrukking. Ten opzichte van 2020 zijn er geen nieuwe soorten gevonden, wel is het aantal gevonden individuen bijna vervier-voudigd. Met name Gammarus fossarum, een vlokreeft van snelstromend, zuurstofrijk water, neemt spectaculair toe. Daarmee blijkt de Seelbeek, ondanks de achteruitgang in de afgelopen decennia, nog steeds een ecologisch pareltje. Reden genoeg om de komende jaren de beekloopjes handmatig te blijven schonen en enkele verlande en verdroogde sprengkoppen voorzichtig te herstellen.

Seelbeek. (Foto: Geldersch Landschap & Kasteelen)

André de Bonte
Ecoloog

LandschappenNL

De teksten zijn afkomstig van de twaalf provinciale Landschappen.
Contact: LandschappenNL, Deborah van Harten, Postbus 31, 3730 AA De Bilt, tel. 06-51481580, d.vanharten@landschappen.nl, www.landschappen.nl